Rahwa Sõna

Ilmub 6 korda nädalas.

Ükſ. numbri hind 5 ſenti

Toimetus ja talitus: Tallinn, W. Pärnu m. 31. Telefonid: toimetus 27-68 ja 3-61, talitus 3-61 ja 19-23. Kaastöö arwatakse tasulikeks kui tasunõudmine käsikirjal märgitud. Tarwitamata käsikirjad hoitakse alal ainult autori soowil. Aadressi muutmine 20 senti. Kirjade aadress „Rahwa Sõna", Tallinn.

Tellimise hind postiga: 1 kuu 1.25 t., 2 „ 2.50, 3 „ 3.50, 6 kuud 6.75 t., 12 „ 13.00. Wäljamaale 3 kr. 25 t. kuus.

Kuulutuste hinnad: Kuulutuste tulpel ühe weeru 5 senti millim., teksti eſi-tekst reaalſas 10 t. mm., teksti eſas 12 t. mm., teksti kirjaga 15 t. mm. Tööliſorgan. ja ſeltside [illegible] poolehinnaga.

Kuulutusi wõetakse wastu kella 1. „Rahwa Sõna" tellimisi wõtawad wastu kõik waheritgi postiasutused ja „ome tellimiste wastuwõtjad.

Nr. 110 (962) — Tallinnas, teiſipäewal, 20. mail 1930. a. — IV aastakäik.

Põrandaaluste protsess sügisel.

Eeluurimine lõpeb mai lõpul. — Aſi ſõjaringkonna kohtus arutuſele.

Kohtu alla 10—12 inimest.

Märtſi algul tabatud põrandaaluste ja nende warjajate asjus lõpeb eeluurimine loodetawasti maikuu lõpus. Eeluurimiſt toimetab 1. jsk. tähtſamate asjade kohtu-uurija Kuusekänd.

Peale eeluurimise lõppu esitatakse juurdlusmaterjal prokuratuurile ja ſealt ſõjawäe prokurörile. Aſi tuleb arutuſele ſõjaringkonna kohtus, arwatawasti ſügisese istungjärgu algul — ſeptembris.

Süüaluſeid on üldse 10—12 isikut, nendeſt 2 põrandaaluſt: Eduard Kull ja Willem Kuusik. Üks neiſt tabati Pärnu rongilt, teine Tallinnas ſalakorteriſt.

Ühes põrandaalustega langewad kohtu alla ka nende warjajad ja abilised, kes põrandaalustega ſidet pidaſid. Suurem oſa neiſt on naiſed.

Nii läheb kohtu alla põrandaaluse Kulli warjaja Leena Lunt, kelle korteris Tarabella tänawal, Pelgulinnas, Kull tabati.

„Basſeini" jaua habemeajamise äri pidaja Pauline Köster, kelle korter oli põrandaaluste warjupaigaks ja kelle äri kaudu põrandaaluſed ſidet pidaſid, läheb kohtu alla koos oma õe Hariga. Hari pidas ſalakorterit Endla tänawal ja tema korteris ſai tabamiſel ſurma Jürna.

Kotsebue tänawal pidas ſalakorterit neiu A. Bergholz, kes ſamuti läheb kohtu alla.

Edaſi lähewad kohtu alla weel mitmed isikud, kes küll otſekohe omas korteris põrandaaluſeid ei warjanud, kuid nendega ſidet pidaſid.

Mässud Tagakaukaasias.

Teated punawäe konwerentſilt.

Rahu alles jalule seadmata.

Tagakaukaasia punawäe kommunistlikkude organiſatſioonide konwerentſil, mis peeti Tiflisis, teatas Tagakaukaasia walitſuſe juht Eliawa töſiſeſt ſeiſukorraſt oma maal. Põllumajanduſe kollektiwiſeerimiſe läbiwimiſel olewat tehtud ſuuri wigu, enne kõike aga pole arwestatud üksikute maa-alade rahwuslikku iſeloomuga. Eriti tuntawalt annab end tunda kõrwalekaldumine peajooneſt just wähearenenud rahwa keskel. Nõukogudewaenuliſed elemendid püüawad neid wigu eneſe huwides ära kaſutada.

Aſerbeidshanis ja Nahitſhewanis, kus tehtud eriti ſuuri wigu, olewat puhkenud awalikud mässud Nõukogude wastu. Paljudes kohtades pole ſeninigi ſaadud ſeada rahu jalule. Muhamedi mullad, kellel ſiin ſuur mõju, õhutawad elanikke Nõukogude wastu.

Alles hiljuti on Moskwa käſul Tagakaukaasias kõrwaldatud rida komparteí ſekretäre. Nende aſemele ſaadeti ſeni Moskwas tegutſenud Sonniratſe, Tſhaplin ja Ahundof, kes peawad „ekſiteele" ſattunud rahwa juhtima õigesſe rooppaſſe.

Neil päewil astub kokku Georgia, Armeenia ja Aſerbeidshani kommuniſtlikkude parteide kongreſs, millega liitub ka Tagakaukaasia konwerents. Sellel konwerentſil on waieluste tulipunktiks Tagakaukaasia küſimuſed.

Besedowski uued paljastused.

Kominterni mikrofonid ſaatkondades.

Pikema wabeoja järele on Besedowski uuesti alanud paljastamisi oma endiſeid ametwehi — kommuniste.

Beſedowski jutustab ta oma kõnelusest Tſhitſheriniga, kes talle ütelnud, et kominternil on Pariis kaaſutada 4 miljoni frangi ſuurune kapital.

Hästi teotſewat ka GPU, kellel olewat korda läinud ſaada kätte rida ſalakirja wõtmeid, millega Nõukogude walitſus awaldab Moskwale ſaadikutele käſkusi, telegrammide jne. GPU korrihõlbendel pole wõimalik waa[illegible] — ütelnud Tſhitſherin — [illegible] oma ſuures [illegible] ſaatkondades. [illegible] olewat GPU-le korda läinud ſeada ſaatkonna ruumidesſe mikrofone, mille abil ſaab [illegible] juttu[illegible].

Tſhitſherinil olnud mikrofonide kätte iſegi rahanduſt wäliſſaadikutega.

GPU olewat wäga uhke oma ſaawutuſtele.

Bandiidid postiauto kallal.

Pariis, 19. mail. Ajacciost teatatakſe, et Korſika ſaarel tungiſid eile bandiidid postiautodele kallale, tapſid ſaatjad ja kaks ſandarmi maha, rööwiſid posti ja panid auto põlema.

„Graf Zeppelin" Ameerika teel.

Kaasas 22 reisijat ja tonn posti.

Katſe korrapäraſe Euroopa-Ameerika ühenduſe loomiſeks.

Friedrichshafen, 18. mail. „Graf Zeppelini" Ameerika-lend algas täna kell 17,20. Õhulaewa pardal on peale 42-liikmeliſe meeskonna 22 reiſijat ja ligi tonn posti.

Kuigi „Graf Zeppelini" lend enam kellegi uudis ei ole, olid ſiiski kümnedtuhanded tema õhkutõusmiſt waatama tulnud. Tuldi rongidega ja autodega. Kõik abinõud olid tarwituſele wõetud, et „jäneſed" õhulaewa ei pääſeks.

„Graf Zeppelin" jõuab eſmaspäewa õhtupoolikul Sewillaſſe, kus uut posti ja uuſi reiſijaid peale wõetakſe. Õhulaewa järgmine peatus on Kuuba ſaarel. Kuubaſt ſõidetakſe Lakehursti (New Yorgi lähedal) ja ſealt Sewilla kaudu kodumaale tagaſi.

Selle lennu eriliſeks ülesandeks on näidata, et korrapärane posti- ja reiſijatewedu õhulaewaga Saksamaa ja Ladina-Ameerika wahel on täieſti wõimalik. Õhulaewa toetuspunktideks oleksid Sewilla Euroopas ja Pernambuco Ameerikas.

Rängad karistuſed Indias.

Sholapur, 19. mail. Sõjawägede ülemjuhataja kinnitas kohtuotſuſed 23 hindulaſe kohta, kes wiimaſte mässude pärast wangi mõisteti. Kohaliku kongreſſi ſekretär on mõistetud 7 aastaks ja kongreſſi eſimees 5 aastaks wangi. Wangistus on waljureſhiimiline. Peale ſelle on määratud rahatrahwiſid kokku 27.000 ruubi ſuuruſes.

139 uut tiiſikuſehaiget.

Eestis on aprillikuul kulgehakkawaid haiguſi regiſtreeritud järgmiſelt: kõhutüüfuſt — 11, paratüüfuſt — 5, leetreid — 703, ſarlakitõbe — 79, difteriitiſt — 56, pidalitõbe — 1, ajukelme põletikku — 1, ſilmamarju — 15, tiiſikuſt — 139, kokku 1010 kulgehakkawa haiguſe juhtumit.

Mootorpaat ſalapiiritusega tabati.

Pärnumaa mehed langesid merel lõksu.

(„Rahwa Sõna" traaditeade).

Pärnu, 19. mail. Üleeile öösel piiriwalwe Lääne jaoskonna Pärnu raiooni kordoni ülem, kes koos 2 walwuriga mootorpaadil merele ſuurekäigule oli läinud, tabas Wirtsu wäinas mootor-purjepaadi ühes 1260 liitri ſalapiiritusega.

Paadis wiibiſid kolm meest: Aug. Tõnisson ja wennakſed Jüri ja Jaan Paalbergid, kõik Sellište walla mehed.

Salapiiritus mootorpaadiga konfiskeeriti ja toodi koos meestega Pärnu.

Uus maawalitsus Saaremaal.

Koaleeriſid põllumehed ja ſotſialiſtid.

(Rahwa Sõna" traaditeade.)

Kureſaare, 19. mail. Tänaſel ſaare maawolikogu koosolekul moodustati uus maawalitſus. Koaleeriſid põllumehed ja ſotſialistid, kuna 3 aſunikku opoſitſiooni jäid.

Maawalitſuſe eſimeheks waliti ſotſialiſt Neps, põllumajand. oſak. juhatajaks — Otstawel, haridusoſak. juhatajaks — Steinbort, majand. oſakonna juhatajaks — Õispuu — kõik kolm põllumeeste rühmaſt.

Wolikogu juhatajaks waliti Nei (põll.-kog.), ſekretäriks Õispuu, tema abideks kaks ſotſialisti.

Saksas laen odawamaks.

Berliin, 19. mail. Saksa riigipank alandas diskontoprotſenti 5 pealt 4½ peale, alates homſeſt päewast.

GLORIA-PALACE

Orkestrijuhi W. TAGO TULUNÄDALA puhul demonstreeritakse kõige wäljapaistwamat filmide täitsa uut koopiat. Kinokunsti suurim saawutus.

17. ja 18. mail **Volga... Volga...** (Stenka Rasin) Hiigla epopea 14 jaos tuntud Wene lawastaja W. Tuschansky lawast. Peaos.: H. A. v. Schlettow ja Lilian Holl-Dawis.

19. ja 20. mail. **Kasaka armastus** (Запорожцы) Wõimsate kirgede ja õrna armastuse draama 12 jaos. Peaosades: JOHN GILBERT ja Renée Adoree.

21. ja 22. mail **Ülestõusmine** (Katjuscha Maslowa) Leo Tolstoi surem. teose j. 12 j.

Kõike kolme filmi saadab „Gloria Palace'i" suurendatud sümfoonia orkester hra W. TAGO juhatusel, Sokolsky Sorini suur laulukoor kannab ette wene laule.

Kassa awatud kl. 5.30 õhtul. Seanssìde algus kl. 6, 8, ja 10 õht.

„GRAND-MARINA"

17. maist. Tuntud ooperinäitlejate 17. maist.

Suurepäraline eeskawa näitelawal ja näitelinal.

Näitelawal maailma attraktsioon! Euroopa pealinnade ſenſatſioon! Suur ſukſeſs

Anicma — inimene masin

Uudis! XX ſajandi ime! Hiigla menu! Ainult mõned wõõrusetenduſed läbiſõidul.

Näitelinal: Esietendus! Hooaja maailmakuulſa ilud. Billie Dowe'i Rach Beern, Antonio Moreno ja Thelma Todd'i ojaw.

„Naise au hinnaga . . ."

Romaan armastuſeſt ja iluſt, kireſt ja kannatuſt hiilgawa lawastuſega 10 ſuures jaos.

2) **„Mugaw raudteesõit"** Lõbus farſs.

3) **Nädalaringwaade.**

Kinoteater „KUNGLA"

Wäljapaistew kahekordne eeskawa **„Rõõmudeta abielu"** Sügawasisuline kaasakiskuw draama 8 jaos. Peaosades Alma Rubens j. t.

„Daam ja tema autojuht"

Lõbus ja hiilgaw farss rikka ameeriklanna seiklusist 12 jaos. Peaosades Elisabeth Pinajeff, Jack Trewor j. t.

Algus kell 5, puhap kell 1.

Daamidele

õmmeldakse elegantseid kleita, mantleid ja kostüüme. Järelmaks wõimaldatud.

Lai tn 12–5.

Õmblus ateljee HELGA.

Kino „ENDLA"

Parim kahekordne eeskawa. Kaks esietendust.

„Noore tütarlapse kadumine" (Matk läbi Euroopa)

Noore filmreporteri ſeikluſi matkal läbi Euroopa. Siin näeme originaal üleswõtetes Londoni ja tema waatamiswäärſuſi. Wales'i printſi awamas ſuuri ſpordiwõistluſi. Pariiſi Grand Opera't, Follies Berger'i ühes rewüütähtede ja moodide kuningannadega. Rooma tema harulduſtega — Watikani, Coloſeum'i, ka Benito Muſſolini'it jne. Peaoſades: Sue Carol ja Nick Stuart.

„Kurtisaanide hiilgus ja langus".

Sügawaſiſuline kaaſakiskuw eludraama 10 jaos. Honoré Balzac'i ſaman. romaani järele. Peaoſades: Andree La Fayette, Paul Wegener, Werner Fuetterer ja t.

Algus ärip. kell 5, pühap. kell 2.

Kinoteater „DIANA"

16 maist suur kahekordne eeskawa!

„Chicago" (Chicago ilusam naisroimar) Salong-sensatsioon dr. 12 j. Film kuulsalt „P. D. C." De Mille'ilt. Wälismaa ajakirjandus pühendab sellele filmile ühesmeelsed, pikad, kiitwad arwustused. Peaos. Victor Varconi — kangelane „Wolga laewnik'ust" ja iludus Phyllis Hawer.

II) **„Harold Lloyd — sportlane"** Lõbus farss 7 jaos. Põrutawad juhtumised Lloyd'iga. Harold üliõpilane — Harold sportlane.

Kinoteater „AMOR"

18. maist alates suurepärane hooaja lõppeeskawa Pola Negri, Norman Kerry, Paul Lukas'e ja teiste kaast.

„DAAM MOSKWAST" Suures Wene eludraamas näeme kus ugewasti esile tuleb armastus, kirg ja saatanlik armukadedus.

„Kirg abielluda" Lõbusad poismeeste abiellumise püüded. Paramount ringwaade. Kassa avatud ärip. kl. ½5 pühap. kl. 1.

Kino „FORUM" Narwa mnt. 13. Tel. 304-67.

14. skp. alates haruldane kahekordne eeskawa.

„Talutarest keisrikotta"

Oiwaline armastusromaan Max Dautheudy ſamaniml. näidendi järele. Peaoſades weetlew Lil Dagower ja kuulus ooperilaulja Dimitri Smirnow.

„Flirdi orjad" Wäljapaistew farſs. Peaoſades Am. kuulſuſed Ester Ralſton, Richard Arlen, Ford Sterling ja teiſed.

Sotsialistliku Töölisinternatsionaali otsuseid.

Wõitlus wäewähendamise eest.

Merijõudude suurendamine toob ka maawäe suurendamise.

Londoni konwerents jatkub.

Sotsialistliku Töölisinternatsionaali täidesaatew komitee oma wiimaisel, Berliinis ärapeetud koosolekul, wõttis wastu wäewähendamise asjus järgmise resolutsiooni:

Täidesaatew komitee terwitab kõigi töölisrahwaste pingutusi merewäe wähendamise heaks ja näeb Londoni konwerentsil sõlmitud suuremate meririikide wahel lepingus üht, kuigi tagasihoidlikku aga siiski tähtsat sammu merirelwastuse piiramisele.

Seda suurima murega konstateerib täidesaatew komitee tõsiasja, et Londoni konwerentsil pole saanud korda Euroopa maade mereriikide wõimuste kokkuleppega.

Wastasel, mis Sotsialistlik Töölisinternatsionaal oma 8. märtsi Pariisi manifestis awaldas, on tuhjaks jäänud täies. Esiti Itaalia laskis end juhtida prestiishi kaalutlustest ja Frantsusmaa oma praegusest merejõudude suurusest, ilma parteede nõudmise, Frantsusmaa wetas oma merewäe suurendamise nõudmist „julgeolekuliku garantiiga", mis oleks olulisiks saanud tõsiseks takistuseks merewäe piiramisele. Nii nurjus osaliselt see konwerents.

Juba enne konwerentsi teatas Frantsusmaa oma laewastusest uute sõjalaewade ehitamise alal ja ei loobunud sellest, Itaalia kaitsis ka wõitlus järele aga oma programmi enese teada, kuid selle eest aine sõbe pärast konwerentsi merijõudude suurendamiseks. Seega ähwardab meid wõidujooksu suurendamise alal, millele esimesena annab tõuke Itaalia relwastusprogrammi wiisaam ja alatus.

Itaalia fašistlik režiim marurahwuslik ja militaristlik ihaldus on suuremaks hädaohuks rahule, ja ähwardab praegu enam kui kunagi warem maailma rahu.

Täidesaatew komitee peab selle pärast terwitatawaks awaldada suurimat suurwet Itaalia despootiliste ja sõjakate walitsejate, et talle wõiget anda oma relwastuse piiramiseks ja teha sundida liituma wäewähenduse lepega.

On tõsine hädaoht, et Itaalia nõudmised kaitsmatud kuriasid selleks, et dikteerida Frantsusmaa merijõudude suurendamise maksimaalprogrammi. Täidesaatew komitee loodab, et prantsuse sotsialistid awaldawad tugewat survet prantsuse walitsusele merijõudude piiramiseks ja Frantsusmaa liitmiseks Londoni kokkuleppega.

Täidesaatew komitee ei kahtle, et prantsuse merijõudude suurendamine oma sõjalaewastes on kahjulik Londoni konwerentsi sõnumatele ja mereriikide wahel juba sõlmitud lepe wastamisele ning arwamisele, mispärast täidesaatew komitee annab suurema tähtsuse prantsuse sotsialistide wõitlusele prantsuse merirelwastuse suurendamise wastu.

Täidesaatew komitee tuletab meelde, et Londoni konwerents pole weel lõpetatud, waid ainult ajutiselt katkestatud. Ta loodab, et Frantsusmaa ja Itaalia liitumine Londoni kokkuleppega loob uue aluse kõikide meririikide relwastuse edasisele wähendamisele.

Edasi rõhutab täidesaatew komitee, et Saksa soomuslaewa „B", ehitamise kawatsus oiutub teiste maade merejõudude staapidele tereitulnud ettekäändeks tehniliselt omagi laewastiku täiendada ja seega merirelwastust arendada. Tunnustades, et selle uue soomuslaewa ehitamisega Saksamaa ei astu üle Versailles rahulepingus talle ettekirjutatud wäewähendamise tingimustest, teiselt küljelt saades ka aru, et rahulepingus Saksamaale antud relwastumise õiguse kasutamata jätmine annaks ainult hoogu sakstamilitaristidele, täidesaatew komitee terwitab ometi Saksa sotsiaaldemokraatia wõitlust soomuslaewa B. ehitamise wastu, kui määrtuslikku ja hädawajalikku toetust kõikide maade töölisparteidele nende wõitluses wäewähendamise eest.

Täidesaatew komitee juhib kõikide maade sotsialistlikkude wõitlejate tähelpanu sellele, et sama militarismi waim, mis tuleb awalikult ohtlikumana merirelwastuses, püüab end panna makswa ka maarelwastuses.

Versailles rahulepingu tingimused näewad ette teatawaid lepingusi Frantsusmaale ja Belgiale, et ärahoida Saksamaa kallaletungi sõjariistus jõuga. Siit järgneb, et need piirikindlustused, mille püstitamisele Frantsusmaa juba asunud ja mille ehitamisele kawatseb asuda Belgia, pole omale tähtsuseks üksi kaitseabinõud. Sõda näitab, et kindluse kaitse all walmistatakse ette kallaletungi. Täidesaatew komitee terwitab ja toetab prantsuse sotsialistide ning Belgia tööliepartei wõitlust nende militarismi uute awalduste wastu. Kummagil pool piiri peaks kindlaks määratama wagriba, kuhu ei tohi ehitada kindlusi ega kus ei tohi olla sõjawägesid.

Juhtides tähelpanu kõikidele nendele hädaohtudele, mis peituwad maa- ja merewäe suurendamises, täidesaatew komitee kutsub uuesti üles kõikide maade sotsialistlikke parteisid mitte üksi jatkama wõitlust wäewähendamise eest rahwuswahelises ulatuses, waid wõitlema igas riigis üksikult wäewähendamise eest ja militarismi wastu.

Maailma majanduskriis ja tööpuudus.

Internatsionaali üleskutse kogu ilma sotsialistidele.

Mai algul Berliinis äraspetud Sotsialistliku Töölisinternatsionaali täidesaatew komitee wõttis ükemeelselt wastu Shweitsi esindaja Robert Grimmi ettepanekul järgmise resolutsiooni rahwuswahelise majandusliku kriisi ja tööpuuduse asjus:

Rahwuswaheline majanduslik kriis näitab, et kapitalistliku walmistuswiisi anarhia ikka wähem sobib kõikide maade töölishulkade eluliste huwidega.

Elutarwete laob on wiimse wõimaluseni täis. Aga maailmamajanduse kapitalistlik organisatsioon on kogu maailma warustamise eluterwega wastnud kõikide maade põllumajandusliku kriisi allikaks.

Tööstuse ratsionaliseerimine tõstab tööliste töövõimsuse ennenägematu kõrgusele. Aga maailmamajanduse kapitalistlik organisatsioon muudab töövõimsuse tõusu kaalumata suure tööpuuduse allikaks.

Rahwuswaheline kriis terawneb weelgi protektsionismi elustamise tõttu nii Euroopa mandril kui ka Ameerika ühisriikides.

Kapitalistide klass kasutab seda kriisi, et awaldada surwet tööliste palkadele, esineda reaktsiooniliste kallaletungidega tööliste kindlustamise ning töökaitse seaduseandluse wastu ja et lähijuruda maksusüsteemi rewideerimist tagurlusele sowitamas suunas.

Sotsialistlik Töölisinternatsionaal kutsub üles kõiki sotsialistlikke töölisparteisid awaldama tugewamat wastupanu nii neile tagurlistele kawatsustele, kui ka protektsionismi orgiatele.

Ajal, mil miljonid töölised ja teenijad on tööta, sunnitakse ratsionaliseerimise teel töölised ja teenijaid ikka enam pingutama oma musklid ja närwe. See wastutu sunnib töölisklassi asuma wõitlusse rahwuswahelises ulatuses tööpäewa eest, mis olels wähem, kui 48 tundi.

Kuid selle wõitluse eelduseks on tuhekstatunnilise tööpäewa kindlustamine, mis oleks tähtsaks tulewastele wõitlustele tööaja lühendamise eest.

Sellepärast tuletab sotsialistlik Töölisinternatsionaal meelde, et tuleb ärakasutada kõik wõimalused Washingtoni konwerentsi teostamiseks.

Peale muu näitab Sotsialistlik Töölisinternatsionaal, et kõik Internatsionaali liikmed kasutawad ära majandusliku kriisi, et kõikide maade töölishulkadele lõtutada arusaamist wõitluse tarbeist kogu kapitalistliku ühiskonnakorralduse wastu ja tahet wõitluseks maailmamajanduse sotsialistliku organisatsiooni eest.

Kommunistijaht [illegible].

Wangistatu sai põgenemisel wigastada.

Helsingi, 17. mail. Kommunistlikkude lendlehtede lewitamisel tabatud kahe kommunisti ülekuulamisel sai salapolitsei andmeid kellegi Wenemaalt tulnud kihutaja asukoha kohta. Kui politsei ootamatult tähendatud korterisse ilmus, hüppas politseiametnikkude silma all teise korra aknast wälja keegi mees ja tahtis põgeneda. Üks salapolitseinik laskis põgenejale kuuli järele, mis aga ei tabanud. Kuid mees oli aknast wäljahüppamisel siiski nii raskesti wigastada saanud, et ta enam põgeneda ei suutnud. Mees wangistati ja toimetati wanglamaja haiglasse. Tema juurest leiti sõjariistu ja laskemoona.

Asutawa Kogu mälestamine Leedus keelati ära.

Leedus pahempoolsed erakonnad eesotsas sotsiaaldemokraatiaga kawatsesid 15. mail pidulikult mälestada Leedu asutawa kogu kokkuastumise päewa. Eeltööd peopäewaks olid täies hoos. Külalisi pidi tulema ka wälismailt, mun seas Crispien kawatses Sotsialistliku Internatsionaali esindajana sõita kohale, kuid paar päewa enne pidustusi keelas walitsus Asutawa Kogu mälestamise ära. Sel puhul saatis Sotsial. Töölisinternatsionaali juhatus leedu parteiseltsimeestele järgmise telegrammi: „Kuna pidustused keelatud, läkitab Sotsialistlik Töölisinternatsionaal Teile sel teel wennalikke terwiseid. Pidustusi saab küll keelata, aga ei iialgi sotsialismi aadet."

Vanderwelde, Adler.

„Meremeeste Kodu" wallaswara päästeti.

Oksjonihaamer jäi seekord löömata.

Esmaspäewal pidi olema „Meremeeste Kodu" wallaswara oksjon, mis aga ära jäi. Nimelt müüs ühing „Meremeeste Kodu" wallaswara ära ametikule „Merimeeste Kodule" nõudja Pihlaka nõusolekul. Wallaswarast saadud raha, üle 6000 kr., sai Pihlak enesele wõla katteks.

Suure roima jäljed.

Adolf Braani romaan. 6

„[illegible] ümberkaudsele, [illegible] teeniwõimer, [illegible] tõlkimise järele [illegible]"

„[illegible] nüüd [illegible] Bossa, kes pidi tagasitulemata jääma."

„[illegible] juba [illegible] ta, „[illegible]"

„[illegible]" [illegible] — [illegible] Ah, ah, haa!

[illegible], et ma nõus oleks laskma end [illegible] märt [illegible] kui mõne korra [illegible] romaan [illegible]

[illegible]

kes kui hundid: „Külluslikel [illegible] wõib ära [illegible] lageduse [illegible], omeu keelab puhakii [illegible] rannde. Ema lihaje wenna wastu kawad ta [illegible] põgeneda [illegible]"

Mahta ja Laas olid kaua aja waielust werkides peale kuulanud. [illegible] aga seda kaas parajat aja olema [illegible]. Ta alaaet: „Teie naal on langemise jälgeb [illegible], juba [illegible] alane, arae kaiste end . . ."

„Hademanu! ." karjus Salme [illegible] „[illegible] teie naele wõinud tunnai [illegible]!"

Ta olels meelast jeda puudunud [illegible]

„Ae peate end rahulis ja mahand meheks, kuid juhtere igemit [illegible]

„[illegible]

[illegible]

miwust tuleb weel aga jäädawalt loobuda."

Laas tahtis weel midagi wastata, kuid Salme lahkus wihaselt toast.

Nii sai Teimest korraks inimene, selle asemel, et tanda elaneg [illegible] mõsti.

VI.

Rahwaste heitlused tule ja rauaga seisid lahinguwäljadel edasi. Küll kuulutati algul sõjale peatset lõppu, kuid wamme oli alles suurenmat hooga wõimas

„Sõda lõpeb seime kui parajat," kirjutasid lehed, kui see tahtpäew möödus, anti uus.

Kui sõda oli aga üle aasta juba kestnud, ja lõppu polnud ikka weel näha, siis kaawetes pimi ka ajalehtedes. Kuid wõidu ennustusi ei koolunud [illegible].

Märkama pidi kõhe enne Saksamaal juba sel lihtsal põhjusel, et [illegible] Wenemaa ja [illegible] laiale meaulme oli

[illegible] oli juba langenud sõjale ohwriks. Wende lastes kasib [illegible] nemamd [illegible] lõpnanud [illegible] juba [illegible] tulikide jõõude annud. Wolme aasta weered olid ette wõetud, mõnnegiga [illegible] mobiliseeritud, kaid ikka solle [illegible] Kuulutati [illegible] Seekord [illegible] Teades, et [illegible] rahwa [illegible]

Timat kaadutest, mil tarwas [illegible] Warrums wõimus [illegible] Susena ja mõistlus

(Järgneb)

Jälle minister Anderkopp!..

Korruptsioon Eesti wabariigis üle pea kaswamas.

Raske on wäikestel linnadel praegustes oludes oma elujärge parandada! Wäga raske! Ikka olad sa mõnel suuremal mehel jalus ja jääle katin, kuidas sa ennast pöörad ja koristad. Ja egas suurtelegi armu anda: küll saaraadid juba teawad, kust pigistada ja kuidas lämmatada omawalitsuste sisetegewust.

Ka Põltsamaa linnale tehakse kõiksugu wõimalikke takistusi, ta loomulikule arenemisele.

Põltsamaa linnas on 3 weskit, üks wesiweski ja 2 muu jõuga käiwat. Peäranis hästi on sisseseatud gaasigeneraatoriga töötaw „Paala" weski. Ainuke wesiweski kuulub linnale, oli aga enne linnale üleandmist Põllutööministeeriumi poolt 1959 aastani wälja renditud kellegile, Tepporile. Teppor andis oma rendiõiguse üle pr. Leslele Tartust, kes weskisse pani oma wenna Parwei. Linnade ja alewite maaga warustamise seadus näeb ette, kõik pikemaajalised lepingud kaotawad oma makswuse 1. mail 1930. a. Nii lõppes ka Tepporiga sõlmitud leping 1930. a. 1. mail. Linn soowib nut lep-naut sõlmida. Leslean aga ei jaa. Mispärast, Aga sellepärast, et seesab takistusi minister Anderkopp. Jah, nii see on. Linnawolikogu deklareeris, et ta loeb Tepporiga sõlmitud lepingu makswusetuks, aga minister Anderkopp ei kinnita seda wolikogu otsust: warie Parweile tahkawat üleslohut teha, tema on tammi ehitanud ja kaa tahtwat weski üldse likwideerida. Mis andmeid nii konetlalise, kes seda teeb. Kuid asi on weel huwitawam. Ministeeriumil olla kawatsus nimetatud weskit linnalt uuesti wõõrandada, ja kuna sarnast akti wõib teostada ainult riigikogu, siis tõesti wõime warati — ehk weel enne käesolewa istungjärgu lõppu — kuulda riigikogus waielusi Torniweski wõõrandamise pärast Põltsamaa linnalt. Jah nii kaugel oleme oma asjaga: kui mõne mehe wõõrad ministrile meeldib, siis ei kuulata linna ega üldsuse huwidest. Aga kas tohib see meil nii olla?

[illegible]

Asjatu wõitlus surmanuhtluse kasuks.

Teatawasti jäeti Taanis hiljuti uuest nuhtlusseadusest wälja surmanuhtlus. Sellega ei oinud paremapoolsed ringkonnad nõus ja hakkasid korjama allkirju surmanuhtluse kaitseks.

Kuid hoolimata ägedast kihutustööst ning mängu pandud suurtest rahasummadest, on surmanuhtluse sõbradel korda läinud kokku saada ainult 135,000 allkirja, mis naerumäärt waike arw üldiselt walijate arwust. Seega wõib lugeda surmanuhtluse wastu elatud tormi Taanis likwideerituks. Pahempoolne walitsus jääb oma seisukohale seisukohale surmanuhtluse juhtes.

Soome põllumehed Eesti wastased.

Ka uut kaubalepingut ei peeta Soomele tasuwaks. — Kawatsetakse weel kõrgemaid tolle Eesti kaubastele.

Jutuajamine saadik-minister A. Hellatiga.

(„Rahwa Sõna" erikirjasaatjalt).

Helsingi, 17. mail. Lahkudes Helsingist Stokholmi oli meie toimetuse liikmel wõimalus saada jutuajamist Eesti saadikuga Soomes, minister A. Hellatiga. Minister rääkis praegusest wahekorrast Soomega:

Warem Eesti kaubalepingu sõlmimist 1921. a. kaua tundma sellega rahulolematust Soome poolt. Eelkis arwamine, nagu oleks Eestile antud erilisi soodustusi, nagu oleks lepingu sõlmimisel enam saafa

wõiduud kõrmutuubed

kui majanduslikud kasulikkus. See aga ole eksitus, mis selletatum sellega, et ehk soomlased olukorraft

waleslt aru said.

Sel ajal paljud soomlased arwasid nimelt, et sõja läbi täiesti laostunud Eesti põllumajandus, eriti tori, ja et Eestilt kes sakres midagi saada ei ole.

Eriti mõjuw põhjus rahulolematuseks sees ei wõi aga olla, sest meile ei antud põllumajandusele mingeid erilisi soodustusi. Mõnedegi kaupade wahetamine oli mastastikku tulusoodus, mis wõimalik waarade kõlemehe ja tegelikult pääsedel kirjateel olukord saanasena, et Soome kiirewedu Eestisse kangelt

ületas Eesti wäljawea Soome.

Meie poolt anti tendikult Soomele soodustusi tööstuse alal, sest tuna oli tuhi, ja sealt isegi soowitaw, et Soome kui lähem naaber selle oma sisetarwega täidab.

Kuid Soome ei osanud neid soodustusi ära kasutada, kui ta seda oleks teinud, oleks

wahekorrad praegu

hoopis teised olnud, kui nad on. Turu konjunktuuri kasutamise eeldamatust tuleb selgedad sellega, et soomlased kiirem Eestit wähe tunnewad ja et huwi Eesti wastu oli wäike. Kaubade wahetamisel on aga wõtjunud eriti tarwilikud.

Selleks halwendas wahekordi Soome

põllumeeste ägeja liialdatud agitatsioon,

mis mõni aasta tagasi algas, ja mida wiiwad Soome põllumeeste lehtedes ja edasi eriti ägeda agaruseaga Eesti-Soome kaubalepingu wastu.

Selles agitatsioonis on wõimalikult liialdatud wendo soodustuste tähtsust, mis Eestile antud.

Samuti nagu meie liikumate Soome kaudu, mis seadusandlikud wõjud awaldanud, nagu Soome põllumehed kahanud, wais wende — kahanud päästes ja ilmse tõusid nikkena kui Soome sihal ei wahe pääs Rootsi. Nüüd aga, kus see sulatud, on loomulikult selle wäärt tunda. Sellega on iseenesest ka meie lihawedu Soome langenud, wastawalt hindade tasemale.

Soome põllumehed selgitasid wast hiljuti, et nende kaubalepingu uuendamist Eestiga sooweraks nõudnud, et tasandaks teeb poliitikale kaudselt suuremisele, mis ehalduselistude majanduslikkude wahekordade juures wõimaldu. Nad küsisid protesteerivalt, kas meie ei taha, wõi ei suuda seda ara saada?

Wõime selle poolt wastuta, et meie poliitikas nii wõtjud ei ole. Kuid tühiste soodustuste tähtsust üle hinnata meie küll ei saa ja seda säärase intensiiwsusega, nagu teewad seda Soome põllumeeste lehed aastate wiisi — seda me ka ei wõi teiste säärase taktika

ei hõlbusta rahwaste lähenemist

ialgi üksteisele.

Ka praeguse rewideeritud kaubalepinguga, mis eeskondatud ringkonnasse rahul, kus on awalikule seletused, parlamendis ja ajakirjanduses, et nemad sellega küll, mis saawad sellest, et Eesti wäljawedu Soome weelgi kitsendub.

Säärase wäljaastumisega on Soome põllumehed loonud poliitilise raskesse seisukorda. Walitsus, mis tahtmise leppida põllumeeste nõudeid kriitikaid ühele poolt ja teisele poolt alal hoidma wahekorda Eestiga, mis senini olnud ja mis olema peab.

R. S.

Uus aurik Tallinna—Helsingi liinil.

3½ tunniga üle lahe.

Ühes järjest kaswama reisijate liikumisega Eesti—Soome wahel, on ka ühenduse uuendamine alatasa paranenud.

Aastal seniatele aurikutele, kaswa wõimsamat, alates regulaarselt 2 korda nädalas Tallinna—Helsingi wahel ühendust pidama aurik „Eypress". Tallinnast sõidab laew wälja esmaspäewal, kesknädalal ja reedel, Helsingist — teisipäewal, neljapäewal ja laupäewal.

Aurik wõtab peale kuni 250 reisijat ja üle lahe sõiduks kulub tal ainult 3½ tundi. Senna tiirem, kiiremini seltsi liinil ühendust pidawate aurikutest. Laewa tehasepalsets esitajaks on A. H. [illegible] ja Ko.

Arstirohi surmas 8 last.

Ühel riikliku haigemaja lastetarwituses haigestusid sesamautlt 31 last. Neist surid neist kaheksa, kuigi nad eriti raskesti waraemalt haiged ei olnud. Pärast selgus, et surma põhjuseks oli arstide eksimatus. Lastele oli antud mingisugust tublerkulosikast seerumit, mis aga nimemise ajamol lastele hända wiis.

„Paberossid Manon"

20 tk. 35 senti.

Wäheleponu!

Meie wabrikus puhastatakse tubakat pneumaatiliselt, willi tolmust ja teistest kahjulikkudest lisanduistest.

A.-S. Laferme.

Paremaid naiste- ja meesterahwa

walmisriideid

suures waljus ostate kõige soodsamalt ja tasulikumalt

walmisriideteärist

Dornier Eri,

Rüütli tän. 29. Maiasmoniltüde Panga all.

Külaliskahte wastuwõtt Berliinis.

Riigikogu delegatsiooni külaskäik — arusaamiste edendamine kahe rahwa wahel.

Wõlgade tasumist tuletatakse meelde.

Berliin, 18. mail. Eesti riigikogu esimehe Einbundi eilne wastuwõtt president Hindenburgi juures kestis 20 minutit.

Pärast wastuwõttu riigipresidendi juures käidi Saksa riigipäewa wastuwõtul. Riigikogu delegatsioon wiibis tükk aega riigipäewa koosolekul.

Kell 13,30 andis Saksa wälisministri asetäitja riigisekretär von Schubert Adloni hotellis eine Eesti külaliste auks.

Õhtupoolikul sõideti riigipäewa esimehe Löbe juure dineele.

Dineel pidas Löbe terwituskõne, milles muu seas ütles: Olin rõõmustatud wastuwõtust Eestis. Loodan, et teie weelt saate sama suguseid muljeid. Isiklikud suhted edendawad arusaamist rahwaste wahel. Kaswagu ja kõwenegu sõprus Saksamaa ja Eesti wahel mõlemale maale kasuks. Tõstan oma klaasi Eesti wabariigi ja tema silmapaistwate juhtide terwiseks. Elagu kaunis Eesti! (Wiimase lause ütles Löbe Eesti keeles).

Löbe terwituskõnele wastas riigikogu esimees Einbund.

Berliin, 18. mail. Eesti riigikogu liikmete ja Eesti ajakirjanikude külaskäigu puhul korraldas Saksa wälisriikide ajakirjanduse liit külaliste auks wastuwõtu, kus wiibis rida diplomaate ja ajakirjanduse esindajaid.

Berliin, 18. mail. „Kreuzzeitung" kirjutab muu seas, et külalistele tuleb näidata, et tasumaksmine riigitahtlaste wõõrandatud wõlgade eest on iskagi wäga tähtis. Pidamat kaswama, et nüüd jõutakse ainsale wõimalikule lahendusele, nimelt tasumaksmisele wõõrandatud wõlgade eest.

50.000 inimest Troelstra haua juures.

Wiimased auawaldused sõprade ja wastaste poolt.

Möödunud reedel sängitati Haagis maamulda kauaaegne hollandi sotsiaaldemokraatia juht Troelstra. Arwurikkad eritongid tõid maa kõikidest nurkadest Haagi tuhandeid Troelstra sõpru ja poolehoidjaid. Amsterdamist üksi sõitsid kohale kolme rongiga 5.000 töölist. Ka Friisimaalt, Troelstra sünnikohast olid paljud tuhandeid sotsiaaldemokraatliku partei liikmed tulnud andma wiimast austawust lahkunule. Naaberriikidest tõid tuhanded ametnikud saueri wiimbuki Haagi. Sotsialistliku Tööliste-internatsionaali esindajana oli kohal Vanderwelde, belgia sotsialistide poolt Huysman ja saksa sotsiaaldemokraatia esindajana Otto Wels.

Surnuaial wiibis matusetalituse juures ligidale 50.000 inimest. Ka lugematu arw kodanlaste erakondade tegelasi käis kadunule wiimast austawust awaldamas. Parlamendi katoliiklikuk rühma esindaja Alberda pöördus kadunu abikaasa, laste ja lastelaste poole kõnega, iseloomustades surnud juhti kui inimsuse preestrit, kes ise end ohwerdanud. Sotsialistliku Internatsionaali nimel hüüdis Vanderwelde kadunule järele lahkumiskõnu. Liigutawate sõnadega austas Otto Wels Troelstrat, kui niimarmastuse kehastust, kui inimest, kes nii palju aidanud kaasa sotsialistliku ilma ülesehitamisele.

Samal päewal peeti kogu Hollandis sadandeid leinakoosolekud Troelstra mälestuseks.

Muusikandi hotwad teod.

Eile hommikul pidas politsei Tallinna Balti jaamas kinni 12-aastase poisikese Edgar Muusikandi, kes oma noorusest hoolimata aastasuwidele on tuntud ja nüüd rahutuse poolt walguse perait tükk aega tagaotsitaw oli.

Eesti Kirjanduse Selts

Pühapäewal, 25. mail kell 10

ülikooli wane h. suures auditooriumis Aia tänaw 46, Tartus.

Eesti Kirjanduse Seltsi liikmete üldkogu

aasta-koosolek

Päewakord:

1. Awamine.
2. Koosoleku juhatajate ja protokollijate walimine.
3. Seltsi uute liikmete nimestiku ettelugemine.
4. Seltsi usaldusmeeste nimestiku ettelugemine.
5. Asemikkude-kogu liikmete walimine.
6. 1929. a. tegewuse ülewaade.
7. 1929. a. rahaline aruanne.
8. 1930. a. tegewuskawa ja eelarwe.
9. J. Roosi kõne: Kreutzwaldi „Maa ja mere pildid" algupära.
10. A. Anni kõne: Eri ainete ja autorite osa „Kalewipoja" loomises.
11. J. Aawiku kõne: Meie arwustus.
12. Läbirääkimised.

Seltsi liikmeile erilisi koosolekukutseid ei saadeta. Hääleõigus on ainult neil liikmeil, kel tasutud 1930. a. liikmemaks. Liikmemaksu wõetakse wastu koosoleku algul ka koosoleku ruumis, muul ajal — äripäewil kella 9—15 Seltsi bürooс, Lai tänaw 35 Tartus, telef. 6-01.

Mis kuskil sündis.

Kirjutud ridu laiast ilmast.

New-York, 17. mail. Unionist (Vaane-Virginias) teatatakse: Ühes wabrikus plahwatas kuus kasti dünamiiti. Kuus töölist sai surma. Kaks töölist on kistud tundmatuks tükkideks.

New-York, 17. mail. Shermanist (Texas) teatatakse: Ühes alewis, umbes 50 kilomeetri Shermanist kaugel [illegible] neeger [illegible] mahe. Wihane rahwahulk tappis neegri ja põletas te[illegible]

[illegible] 17. mail. [illegible] surma. Põlew nafta [illegible] ümbruskonna külaid. Sõjawäed on kihutatud tule [illegible]

[illegible] 17. mail. [illegible]

[illegible] kaugel aerodroomi [illegible] sai lendur ja katselendajad pisimilukese lennukiga. Katsed, mis olid wäga julged, läksid hästi korda. See on kõige wäiksem lennuk maailmas. Tema lendab 100 kilomeetrit tunnis, tarwitades seejuures 7 liitrit bensiini.

Ränk upulus Ameerikas.

2500 inimest peawarjuta. — 16 surmaohwrit.

New-York, 19. mail. Kaguoolietest osariikidest tuleb teateid suurtest uputustest. Paljudel jõgedel on suurwesi kaitsetammid läbi murdnud. Texasis on mitmed linnad ja alewid uputushädaohus. Juba 2500 elanikku on oma kodudest pidanud lahkuma. Põgenikkude laagris on karta tandi puhkemist. Arkansasi osariigis on tornaado sünnitanud suurt häwitust. Seal on 16 neegrit jäänud surma ja umbes 100 haawata. Missouri osariigis Yazoo jõgi wiimaste päewade jooksul tõusnud ligi 6 meetri wõrra. Palju põldusid on üle ujutatud.

Wene rukkiwagun purunes.

Tapa jaam piiritagust wälja töis.

Tee 200 mtr. pikkuselt rikutud.

Eile hommikul kella 1/2 ajal purunes Tapa jaamas ühel A.-Wene kaubawagunil telg. Selle juures tungis purunenud telje ots ja üks ratas waguni põhjast läbi, awades tee rukistele, millega wagun laaditud oli. Rongi ei saadud kohe peatada ja nii lohistati wigastatud wagunit tükk maad edasi, kuni see wiimaks küljeli langes ja täiesti purunes.

Rukkid jooksid wagunist wälja. Rongiga on tee 200 meetri pikkuselt üle külwatud. Samas ulatuses on ka raudtee rikutud. Rukis üle 136 tunnil kui wiimaks tee korda saati ja liikumiseks awati.

Kogudustele maade eest tasu.

Tasumaksmine 36 a. jooksul.

Põllutööministeeriumis on wälja töötatud ja esitatakse walitsusele usuühingutele (kogudustele), kellelt maaseaduse põhjal wõõrandati maa, tasumaksmise seaduse eelnõu. Selle seaduse eelnõu alusel arwatakse usuühingute kasuks tulud, mis riik saanud wõi edaspidi saab wõõrandatud kirikumaade arwel. Tulusumma arwatakse wälja hiljem walitsuse määruse alusel. Tulud kapitaliseeritakse 5 prots. ning usuühingutele makstakse toetusena wälja wastaw kapitali wäärtus. Samuti wõidakse usuühingutele tasu maksta selle maa eest, mis wastawa seaduse alusel wähem kui 50 ha seni tagasiandmata jäänud. Tasu wäljamaksmine sünnib pandikirjadega, millised lunastatakse riigi poolt wälja hiljemalt 36 aasta jooksul. Pandikirjad kannaks 5 prots. intresse.

Kiriklikku maatagawara loomiseks on wõõrandatud kirikumaid umbes 53.000 ha, s. o. umbes 2,3 wõõrandatud maade kogupinnast. Maaseaduse täiendamise ja muutmise seaduse alusel on osa kogudustele tagasi antud, riigile on neid jäänud weel umbes 44.500—44.900 ha.

Esimene naisinsener Eestis.

17. mail registreeriti tehnika eriteadlaste registreerimiskomisjonis esimese naisinsenerina keemia alal prl. Eleonore Allas.

Prl. E. Allas on lõpetanud Tallinna tütarlaste kommertsgümnaasiumi ja selle järgi õppinud Tallinna tehnikumis tehnilise keemiaosakonnas 1924. a. sügisest kuni 1928. a. kewadeni ja lõpetas tehnilise keemiaosakonna inseneri õigusega.

45 inimest kõrbes tules.

Semarang, 19. mail. Wadaoja Telemojo mäelt (Jawa saarel) häwitas Likofani küla. 15 pärismaalast hukkus. Küla elanikkudest pääses eluga ainult wiis.

Uus piimamüügi korraldus Tallinnas.

Ühistegelaste algatus.

Tallinna piimaga warustamine on senini waewane olnud; eriti wõib seda piima headuse kohta öelda. [illegible] ei wasta piima raswa pro[illegible] [illegible], nagu seda [illegible] nõuab. Politseil on tüll [illegible] protokollide tegemisega [illegible] piima müümise.

[illegible] ajal tekkis pealinna [illegible] ühistegelikul ettewõttel — [illegible] ühisus „[illegible]" ja [illegible] tarwitajate ühisuse [illegible] piimamüügi korraldus oma kätte wõtta, nagu [illegible] Soomes „Elanto" teeb. Selleks on kokkulepitud ringimõttelega, kes annawad piima nimetatud ühingutele.

Et piim ei muutuks alawäärtuslikuks ja oleks tarwilisel määral wärske, selleks on wali kontroll ise[illegible]. Piim mõeldakse müügile saata pudelites. Piima hind jääb arwatawasti sama kõrgeks kui praegu, kuid selle eest lubanud nimetatud ettewõtted piima raswa protsenti kõrgemal hoida, kui see praegu teistel konkurentidel on.

Piima müük ühistegelaste ettewõtete kaudu mõeldakse awada 21. mail, mis ajaks algab tegewust ka meierei Tatari tänawal.

Moodsam äri: naistega kauplemine.

Jällegi üks organisatsioon paljastatud.

Teatri asemel lõbumajja.

[illegible] orjadega — naistega kauplemise keskkohaks on wiimasel ajal [illegible] Berliin. [illegible] „[illegible]" meelitawad [illegible] suurte lubadustega [illegible]. Sinna jõudes [illegible] midagi muud ees — [illegible] sunnitakse nad [illegible] prostitutsiooni.

Paar päewa eest Berliinis paljastati jällegi üks naistega kauplejate jõuk.

[illegible] itaallane, nimega Maragliano, kes 75 [illegible] Barcelonasse meelitas, lubades neile seal teatrites head [illegible] muretseda. Tegelikult paigutati aga tütarlapsed lõbumajja.

Paarikümnel tütrukul läks korda põgeneda. Nad läksid Saksa saatkonda, kus asjast politseile teatati. Kupeldaja Maragliano ühes abilistega wangistati.

Hoolimata sagedatest kõsjekukkumistest, ajab naistega kauplemine ikka lopsakamaid õisi. See „äriala" on suurlinnades praegu moodsam ja tasuwam. Tõsiselt peab imestama naiste kergemeelsust, millega nad igasuguste aferistide wõrku langewad.

RAADIO.

Teisipäewal, 20. mail.

Tallinn. 14 grammofonimuusika. 15 päewauudiseid. 18.45 reklaami ja teateid. 18.50 päewauudiseid. 19 „Postimehe" toimetuse liige P. Kanarik: Muljeid Stokholmi näitusest. 19.30 kontsert. Juh. md. A. Krull. Glinka: Ruslan ja Ludmilla, awamäng. Titl: Serenaad. Thomas: Hamlet, fant. Cirosio: Mandolinata. Sinding: Õhtul. Exaudet: Auvergne'laste tants. Demersseman: Pidu Aranjuezis. Ancliff: Moonide org. Ketelbey: Näkinenid, walss. Schrammel: Marss. Johan Mõttus, bariton, kannab ette Caikowski: Eletski aaria oop. Padaemand. Dargomõski: Wõlu mind, wõlu. Rahwalaul: Armas isa kodukene. A. Mihailow, fagott. 18.50 ülekanne Tallinnast.

Berliin. 20.05 ajaw. muus. — 22 „Ja meie ei ole midagi selle wastu teinud", kuuldem.

Breslau. 27.5 konts. 21.10 laul — 21.45 kwarteti laulud.

Köln. 8.30 taewukonts. 13.10 mehaan. muusika. 14.05 lõun. konts. 21 õhtu konts. 22 „Lõõklaul", kuuldemuusika.

Königswusterhausen. 17.30 konts. 21 koorilaulud.

Leipzig. 17.30 konts. 20.30 „Röwlid", ooper 23.30 ajaw. muusika.

London, Daventry. 13.55 kerge konts. 17.30 kerge muusika 20.45 ork. konts. 23.15 tantsum.

Helsingi. 12.05 ennelõun. muusika. 18. lasteraadio 18.2, mandol. konts. 19.15 cello.

Lahti. 18.25 mandol. konts. 19.15 cello. 20 ork. konts.

Oslo. 18 restoraani konts. 21 „Enoch Arden", kuuldem. 23.10 ork. konts.

Wiin. 13 lõun. konts. 16.30 pealelõun. konts. 21 Wiini laulud. 22 „Head ööd, härra Pantalon", koom. ooper. 23 klawer.

Kattowitz. 18.45 populäärne konts. 19.45 mitmesug. 20.20 „Carmen", ooper.

Warssaw. 13.10 kooli matine 18.45 populäärne konts. 19.45 mitmesug. 20.20 „Carmen", ooper.

Stokholm, Motala. 19.30 ajawiitemuusika. 21.20 ork. konts. 23.10 muus. wanaaegsetel muusikariist.

Leningrad. 17.30 pealelõun. konts. 18.30 koorikonts. 19.05 raadiol. 20 ooper ehk operett.

Moskwa WZSPS. 17 konts. 18 raadiol. 19.30 raadiol. 21.30 konts.

SPORT

ETL-i meisterwõistlused murdmaajooksus.

1930. a. meister J. Wanatoa.

ETL-i meistriwõistlused murdmaajooksus peeti läinud pühapäewal Lillwa-Mannitu metsamaastikul TTU korraldusel. Ilus päikesepaistne ilm oli wälja toonud loguka arwu jooksjaid TTU-st, „Hermesest", „Spartakist" ja „Fortunast".

Startimine on kell 11 e. l. Jooks algab ettewaatlikult, tasase tempoga, kuid peagi muutub kiireks „tuuletõhkumiseks". Algul weab Karu, kuid poolel maal tormab J. Wanatoa temast mööda ning asub ise juhtimisele. Tema kannul jookseb süstilt Baumeister, kellel näib olewat suur tahe Wanatoast mööda minna, kuid ei „wea". Tugewa spurdiga jõuab esimesena finishi J. Wanatoa (Hermes) — 8 min. 35,5 sek., tulles ka sеega meistriks, tema kannul teisena Baumeister (Fortuna) — 8 min. 39,2 sek., kolmandaks jäi Neuhaus (Fortuna) — 100 mtr. järel.

Jooksumaa pikkus oli umbes 3 klm. Peab ütlema, et tänawuaastane saawutus on kaugelt parem möödunud aastaist, mehed jooksid enamuses wäga hästi, mis näitab, et meie jooksjaspere on tugewasti arenenud. Eriti silmapaistwad olid siin Wanatoa ja Baumeister, kellelt wõime edaspidi weel üllatusi oodata.

Sadamatehas — „Ilmarise" tehase

waheline jalgpalliwõistlus peetakse homme kl. ½5 „Greifi" wäljal, Toom-Waestekooli tn. Sadamatehast esindab nimet. tehase töölisspordi ühing „Hermes", kuna „Ilmarise" tehase eest on wäljas sama tehase spordiring „Ilmar".

On oodata pinewat wõistlust, sest mõlemais meeskonnis mängib rida häid mängijaid.

1928. a. sadamatehas wõitis „Ilmarise", kuna möödunud aastal kaotas wiimasele. Näeme, kuidas läheb tänawu. Eelduste mööda peaks sadamatehas wõitma, kuna teda esindab ETL-i meistermeeskond.

Sn.

Hermes — Fortuna.

pidid möödunud laupäewal wõistlema jalgpallis. Hermesi „oranshid" olid määratud ajal kohal, kuid kes ilmumata jäi, see oli Fortuna „üksteistkümmend" — ainustki meest ei ilmunud neist wäljale.

Wäga kurb! Fortuna asutati wast neil päewil suure haloga, kuid juba esimeste wõistluste puhul näitab see ühing äärmist distsipliiniwaesust ja mittekorralikkust.

Sn.

Arstid oma muresid arutamas.

Ei olda rahul uue haiguskindlustusega.

Pühapäewal oli Tallinnas Eesti arsti seltside liidu peakoosolek. Esitajaid oli kokku tulnud üle maa. Arutati mitmesuguseid arstide ellu puutuwaid küsimusi. Toonitati, et uus riigiteenijate haiguskindlustusseadus arstkonda ei rahulda. Walitsus selle wäljatöötamisel arstkonna arwamistega ei arwestanud.

Ka wahekord haigekassadega leiti olewat pea igalpool ebamäärane ja pinew. See halwab arstide tegewust.

Liidu juhatusse waliti dr. Püümann, dr. Lübeck, dr. Pihlak, dr. Krull, dr. Wilms ja dr. Sarw.

Habemega kuulsaks.

Maailma suuremate habemete omanikke.

[illegible], tema [illegible] ja [illegible] — see rinnub [illegible] rahwaist ära. Euroopas wõiwad [illegible] habemega uhkustada [illegible], samuti asiaadid ka Wabe[illegible] rahwad. Eriti hõre on aga habemekasw mongoolidel, hiinlastel, tatarlastel, samojeedidel ja eskimotel.

[illegible] mees on oma habemega [illegible] ajaloolise kuulsuse. [illegible] ülikooli rektori dr. [illegible] kohta ütles omal ajal Napoleon, et sel mehel on rohkem habeme[illegible] [illegible]. [illegible] kolki. [illegible], selle habe [illegible] meetrit pikk. [illegible] mees habet [illegible] kandma. [illegible] oli Turna [illegible] [illegible] kuulsaks [illegible]. Ta [illegible] wõtta ja enese habemega [illegible] lasta. Kui mehele ülemise poole [illegible] habe maha aja[illegible], kus seletas mees, et ta pigemini nõus on surema. Ja habe jäeti alles. [illegible] habeme [illegible] [illegible] jagu; mees [illegible] [illegible] ajal [illegible] ja [illegible] surma.

[illegible] on ka wana Kreeka [illegible] oma habemega, kes [illegible] [illegible] ta habet [illegible], on [illegible] „[illegible], et [illegible] [illegible], et me mees oleme."

Tartu posteljonidele ei anta korralikku wormiülikonda.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

wat niiwõrd pude, et 6—8-kuulise kandmise järele räbalateks ning kandmisekõlbmatuks muutub. Posteljonid olewat juba ammugi wastawale ülemusele uue ning wastupidawama wormiülikonna saamiseks wastawa palwe esitanud, kuid seni pole sellel mingisuguseid tagajärgi olnud ja posteljonid on sunnitud räbalapuntratena tänawal posti kandma, kuna 60—65 kr suuruseist kuupalgast ei järku omal kulul riide muretsemiseks.

Kui direktor lõbutseb.

Reimapäewa hommikul 14. skp. [illegible] Keila elanikud alewi serwal [illegible] maantee kraawis „nõsjus" autos. Teati rääkida, et õnnetusest [illegible] püsirohu wabriku direktor ühes kaaslasega olid teisel sõidukil edasi sõitnud oma asupaika W. Kuna koimas ennast „remonteerima" oli ajanud kohaliku sepa juurde.

Selgus, et siin on tegemist ühe ühistegelise asutise ärijuhiga W-st ja sama äri teenijaga. Mõlemad olid kasutanud wõõrast autot, mille omanik teisi mutis, eneste „ametisõiduks" wõi wasta 15. skp. Tallinna [illegible]. Tagasisõidul [illegible] [illegible] juba ramm ja said koju selle krempsiga kraawi oobuna. Teisel päewal kui purunenud sõiduk[illegible] [illegible] ajada, paisati juba poole klm. peal talumees [illegible] [illegible] wankriga kraawi.

Nii lõbutsewad „suured" ja nad harilik [illegible] poe peau.

Kullamaal ülekihelkonnaline noorte püha.

Kullamaa õpetajate ühing kawatseb korraldada nelipühi esimesel pühal Kolowere loosis noorte rahwa [illegible] Kullamaa koolide [illegible]. [illegible] [illegible] laste laul, wõimlemise ettekanded, koolitöö[illegible] [illegible] [illegible] ja [illegible] [illegible].

Elwat ähwardas tulekont.

17. mail kütis Elwas Kesk tän. Peeter Paursoni elumaja-saunaga. Tuletõrje jõudis tulele pea piiri panna. Tules häwines katus, osalt seina ja lage. Tuli on arwatawasti alguse saanud saunas köetawast ahjust.

Toidu- ja maitseainete tööliste liit loomisel.

17. mail peeti Tartu Toidu- ja maitseainete tööliste ametiühisuse peakoosolekut.

Organiseerimise tähtsusest kõneles A. Sirro. Otsustati Eestimaa tööliste ühingute keskliidu liikmeks astuda. Juhatusele tehti ülesandeks ülemaalise toidu- ja maitseainete ametiühisuste liidu ellukutsumiseks samme astuda. E. T. Keskliidu häälekandjat „Tööliste Haal't" otsustati liikmetele tellida ühingu kassa arwel.

Elamamaks [illegible] oli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ja [illegible] [illegible] [illegible] ka [illegible].

Wõistluspäew hipodroomil.

Tänawuste traawiwõistluste hooaeg awati pühapäewal. Publikut oli kogunud kaunis rohkesti, sest ilus ilm ja linnulaul Seewaldi metsas meelitas linnast wälja.

Esimestele kohtadele tulid: täkk Kindral Todd, Nelli, Lex Review, Wuuni, Luna ja Girant.

Järgmised wõistlused on tulewal pühapäewal, 25. mail.

Tsirkuse juubel.

Praegu Tallinna külastaw tsirkus peab täna 20. mail, juubelit. Kahekümnewne aasta eest asutas praegune tsirkuse direktor Wilms tsirkuse ja aastate jooksul on ta teda alatasa täiendanud, muretsenud paremaid artiste ja loomi, kes oma esinemistes küllalt wirtuoosid.

Loodetaw ilm.

Teisipäewal, 20. mail.

Keskmise kiirusega kagust üle lõuna edelasse pöörduwad tuuled. Öösel Lääne-Eestis paiguti kerge wihm. Päewal rünkpilwitus. Temperatuur suurema muutuseta.

„Estoonia" teaater.

Paul Pinna tuluõhtu.

„Suure baritoni" tänane etendus on määratud Paul Pinna tuluõhtuks. See on hea juhus publikul, naidata meie suurele näitlejale oma erilist lugupidamist ja austust, täites saali wiimase platsini.

Homme Gounod ooper „**Romeo ja Julia**".

Tallinna sündmust 1905 ja 1906.

Niisugune on wana 1905. a. tegelase M. Martna uuema raamatu pealkiri. Autor käsitab huwitawalt oma isiklikke mälestusi, alates 25. jaanuari 1905. a. Tallinna üldstreigiga ja lõpetades „Pamjatj Asowa" mässuga. Raamatut kaunistawad 17 ülesswõtet, mille hulgas harulduslena olekşid marfida majakese ülesswõte, kus peeti s.-d. Tallinna komitee koosolek enne „Pam. Asowa" mässu ja selle mässu juhi Omari pilt.

Raamat on 52 lehekülge suur ja maksab ainult 40 senti, mille tõttu ta on kättesaadaw igale inimesele. Raamat on Tallinnas müügil kõikides ajalehekioskides.

Wastutaw toimetaja **A. Offenbach.**
Wäljaandja Kirjast. „Rahwa Sõna"
Kirjast. o.-ü. „Täht" trükk, Tallinn.

Estonia teater

Teisipäewal, 20. mail
kell 8 õhtul
Paul Pinna tuluõhtuks
„Suur bariton"
[illegible] ja F. Hattone [illegible] komöödia 3 w.
[illegible] [illegible] [illegible] ja [illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible] 8 õhtul
„Romeo ja Julia"
Ch. Gounod ooper 5 waat.

Dr. B. Wahtrik
Haawahaigused.
[illegible] tän. [illegible] Keskhaigemaja wastas. Kõnet. 3—5.
Telef. [illegible]

Wirumaal

wõtawad „Rahwa Sõna" tellimisi wastu:

J. Kuusik, Narwa, Waiwara t. 21
J. [illegible]
J. Widewik, Narwa jaama raamatukapp.
W. Luksepp, Rakwere, Pikk t. 32
Priimann'i rmtkpl. Rakwere.
K. Widewik, Rakwere jaama raamatukapp.
J. Kiin'i rmtkpl. Haljalas.
J. Kello, Wiru-Jakobi, Kulina.
O. Pensas, Sillamäel.
A. Tepper, Wiru-Jakobis.
J. Koort, Kohtla-Järwel.

Tall. Noorsotsialistlik Ühing

Kesknädalal, 21. skp. „Tööliskodus"
kell ½8 õhtul

üldkoosolek

1. Koosoleku juhatuse walimine.
2. Uute liigete wastuwõtmine.
3. Aruandeid.
4. Suwine tegewuskawa.
5. Suwipidustus.
6. Tekkiwad küsimused.

Märkus: ½ tundi hiljem on koosolek otsuswõimne kokkutulnud liigete arwu juures.

Juhatus.

Ühelgi töölisel ei tohi puududa

äsja ilmunud

Karl Marx'i ja Friedrich Engels'i
kirjutatud teos

Kommunistlik manifest.

76 lhk. Hind 35 senti.

Saada raamatukauplustest ja pealaos:
Tallinnas, W. Pärnu mnt. 31.

Tööliste Kirjastuse Ühisus.

Lugege „Rahwa Sõna"